

Aj. I 786



NO 3.

MAI - JUUNI .

" I D U "


Tartu Õhtugümnaasiumi II.klassi  
õpilaste ajakiri.

Väljaandja: Ajakirja "IDU" toimkond.

Toimetajad: ( vastutav - Aleksander IVAN.  
( tegev - Johannes Mägi.







## Ü l e v a a d e .

Tänavuse õppeaasta lõpul, enne suvepuhkusele minekut, "IDU" No 3. lugejaskonna ette saatmisel, on tekkinud tarvidus anda lühikest ülevaadet meie ajakirja "IDU" tekkimisloost, tema senisest tegewusest ja tulewiku väljawaadetest. Waremail ajal, aastat paar tagasi, ilmus T.O.G. humanitaarsektsiooni kirjandussektsiooni korraldusel ajakiri "RADA". Kuid hiljem, kooli lõpetanute tegewamate liigete lahkumise ja paljude muude asjaolude tõttu pidi "Rada" hingusele minema ning kahe wiimase õppeaasta jooksul ei olnud temast midagi kuulda. - Seisukord paistis ebaloomulik olewat, sest õhtugümnaasiumis, või meie armsas "Widewikus", nagu omawahel räägitakse, on ja sünnib üht-kui-teist, millest tõsine widewiklane tahaks rääkida ja sünnidu üle mõtteid wahetada.

Juba enne läinud jõule, hakkas II. klassis käärima, tekkis mõte omawahelise ajakirja väljaandmisest. Et "Rada" oli söödis, siisawatseti kiiresti tööle asuda ning mõte sai omale wormi: seennest oli midagi pakitsemas, mis ki awaldas elutahet ning eluwõimsust ning warssi tärkas ki elule wäike "Idu". Selle aasta jaanuaril tulid mõttealgatajad liikmed kaasõpilase R. Oona juure kokku, et tekkinud olukorda lahendada. Peeti warrud, kus sünnilaps sai nimeks "I D U", ja teda otsustati weebruari paiku ilma saata.

Et "IDU" mitmekesisitada ja laiemale alusele rajada, et temale saaksid kõik kaasõpilased kaastööd teha, sellek püstitati kindlad sihtjooned.

"IDU" pidi saama segasisuliseks ajakirjaks, kuhu wõisid mahutatud saada: proosa, luule, arwustused, kõiksugu joonistused jne. jne.

Peale läbirääkimiste ja sihtjoonte ülesseadmise otsustati kõik asutajad kiikmed ka ühtlasi ajakirja "Idu" toimkonda määrata, milline hoolitseks ajakirja majandus-

liku külje ning wairlise tasapinna ja arenemise eest.

Sellega loeti toimkonda kuuluwateks ksõp. ksõp. A. Ivan, J. Mägi, R. Oona, A. Sepp, P. Jansikene ja A. Kalmet. (IV. kl.)

"Idu" toimetajaiks waliti: wastutawaks - A. Ivan ja tegewaks - J. Mägi.

Asuti innukalt ja hewiga tööle. Olgugi, et õrn olewas nõudis palju hooit ja waewa ilmale sündimisest saadik, ent ühisel nõul ja jõul said raskused ületatud ja, et ta oli kõikide silmatera ja pallaps, siis sai ta ka ilmunisel soojima poolehoidu ja wastuwõtu osaliseks.

Noored autorid ei wäsinud ajakirjale kaastõid andmast sest südameil oli ikka ja alati midagi pakitsemas, mis ot sis wäljenduswormi, mis tahtis kaasõpilasi mõtlema panna paremate ja ilusamate ideaalide ja sihtide suunas, mille tagajärjel ka pölnud "Idu'l" kunagi materjalist puudust ja ei wõigi seda olla, sest "Idu" on oma ajakiri ja kantakse edasi omal jõul ning terve õpilaskonna kaasabil ja toetuse

"IBU I." ilmus märtsi alul jaanuari-weebruari numbrina ja järgmised numbrid olid kahe kuulise töö tulemusena järjekorras ilmutatud. Kui waatleme "Idu" seniste numbrite sisu, siis peame ütleva, et see on kaunis mitmekesine ja laialatusline olnud, arwesse wõttes loomis- ja wõimistingimisi.

On wallutatud mitmeid mõttewäljenduswiise, nagu: ilukirjanduslik proosa, luule, karrikatuur, sar2, pilkeproosa jne. jne. "Idu" kaanil on igakord eripildid olnud, et hoiduda sabloonist ja üksluisusest, mis wiib kiwinemisele.

Esimesed kaks ja kaesolew III. number on kõik Sapirograafil paljundatud seks, et igakõiks wõiks temaga kiiremini tutvuda ja et igal kaasõpilasel oleks wõimalik omale "Idu" muretseda ja mälestuseks jätta. Olgu, et selle paljundamiswiisi tõttu ei ole wõimalik "Idu't" nii kaunistada, nagu seda ehk soowiks, ja nagu seda oleks wõinud teha "Idu" numrite ühes eksemplaris wäljaandmise juures, kuid katsutakse kõik wõimalused ja käepärast olewad jõud ära kasutada, et "Idu" kaunimaks ja kenamaks nii seesmiselt kui ka wälimiselt.

Tulewal aastal hakkame muidugi uue jõuga alatud töö pihta, ja meie töowõime ning energia mitmekordistuga!

Et "Idu" idanes, kiuste raskusile ja hädachile, elujõuliselt ja eluwõimsalt, siis peab temal tulewikus wõimas sirgunemine ja kasv olema. Kajastugu temas meie soowid

ja püüdes paremusel!

Oigu ja jäägu "IBU" meie kõikide mõtteleenu ja "side-  
wiku" elupeegiks!

Selleks Jõudu!

Mail 1926. Johannes M ä g i .

A. MIKKELISOO.

NOTO CUKLILE "MINA"

Kes olen ma ?

Tükk põrmu mullast wõet  
ja soojaks kõet  
taas suurest armust jumala.  
- Si, humala.-

Ma täidet aatomest ja rakest, inimmassi  
siin aitan luua, moodustada.  
Ja'i rohkem maud. Ent pole tarwis wassi  
kui olen moodustis, kes herneiski wõib  
hirmutada.

Paastu kuu 1926.

R. S.

KEVADISED MEELEOLUD.

On ilusad warakewade heiged päewad, kui maapind weel  
oleni kaetud on kristallise lumega. Midagi ülewat asub hin-  
ge - otse rõõm on elada, ja wõid unustada mured, wäikesed  
tusad ja kargused, kui saad ainsagi tunni weeta sellases  
looduses. Si taha, kuidagi ei taha moil ajal wiibida kin-  
nises umbses õhus, kiwimüride wahel. Huhata, aia raamat,  
meelepäraweim-töö jätab sind külmaks. Ainult loodus tõu-  
bab, looduses on wärekust, kirge, elu.

Kui kenad on need päewad!

Päike kallab mõttmatul hulgal aia elustawat walgust.  
Walge, kalm lumi kiirgab wastu, sädeleb, walgust on määra-  
tul hulgal, et silmil otse walus. Taewas on wae alt sinine  
ja kõrge, nii kõrge. Õhk on puhas, kerge ja kerge. See on  
midagi lõunamaisest põhjamaa walges rõõs.

Neil ajal pole midagi paremat kui põgeneda wappa  
looduses, kus puhub juba tuul ja kus on sii waikne. Meil  
pole midagi paremat kui kälma tualte eest, kuid moil on

metssed. Silmetssed, suure, vähesed, väikesed, ar-  
sad, varjalised.

On midagi mõnusat otsida omale oke kiivare arnane  
metsseni lõunaküljel ja sirutata kivide, kivi. Aaga e-  
lane leiskusetuusse kondesse, et mitte kauge ei tõi, kinnu.  
Kaie soojendab arnasti, tuul ei paise guure - kui kama  
sa võib waadate kõrgusse nii palja kui sada soojas, kui aaga  
on maal, puhad, kõrge, lõputu ning lestad arn rütmist,  
awarusse, ent siiline piige - kane ei tule, järele ja oke  
ole - inimese keha on iluastane arnast.

Kuid siin kiivareid võib mõelda, võib unistada, võib  
niisama lamada. Keegi ei sega sind, keegi ei tõi - on  
waikne, waneet tuuleke wuhistab mähiladus ja mõne warako-  
wade laulik lasub oma haalt kuulda.

Õestil - mõnne on siin!...

A. Laas.

Üle pimedat metsa lendavad kured,  
üle lagunenud wälja jooksevad loomad,  
siul-kih! karjuvad uned,  
teised norkuvad sewa...  
kuid rändavad needad,  
ja kes kutseb neid sinna?  
Alusargo heid sinna, ja katab,  
aga teadmatus on nende haigutab...

Ülbi hinge ma pimedat rändavad kured,  
lubi siulku pimedat lendavad loomad,  
kannata, kannata! - karjuvad uned,  
teised rändavad sewa...  
kuid rändavad needad,  
ja kes kutseb neid rändama sinna?  
Kad hoiuval wäljapool teadmatus,  
kuid Tema neid rändama sinna!  
Ise ma pimedat üles ja alas,  
teised aga rändama sewad...  
Tema alas teadmatus sinna siul,  
ent mina kama wäljapool sewa.  
Siiski kusiin ma wõrre! "aga on tõi"  
ja Tema seanti ka. "aga on tõi",  
enne aga d. l. m. aga ja tõi! kaisine teed.

Kevadises looduses oli elu. Rus sinab ovaalne järv, mille keskel saar kui koonus. Saare tagant ilmub haatawale tume punane saar, millest istub kaks tumedat kogu. Väike wii-maasi wiivul saarab paadidoolijatele werripunaseid noole, tr-lipunaseid Ohtuwaht noolt ja wuwiu kogu oma kuuliga loo-dust.

Kaks punasulalist kogu paadis näeratavalt nabelikult ja nende saar hõljub üle siidra-järvopinna tassis wirwendosena. Saar lahineb pruunikas, waseke kaisale ja postab saari.

Paadidoolijad istuvad wärwirikkasse metsas. Puid kirja-des kostumides kui raskeeritud duumid ja harrad, ent nende lohed pruunpunased kui pakkud wõrest. Üdal seidi. Saal eu-sab metstoomingas oranž kollane, otsekui oiske karmid ja paadis sadandud.

Kaks punasulalist kaju rattawad wasek, liiw et panekid tähele metsa täis wärwe. Kevadises looduses on elu!

Wanaob legendid. Keskel algupärane tumeroheline maja wanaaegsete kujude ja nikerdustega. Maja tumber roheline tiik, saal hõplekad tumerohelised konnad helerohelisel kor-nakapsel ja laulawad laule sinakasroheline taewa all. Maja lähedal istuvad duumid helerohelisel kaisal ja kangis ni-aruastawad wahi tumeroheliste kaitstes.

Punasulaliste paar seisab metsa paistawal ja waatleb kummaliselt wähenud loodust. Niisut wõttawid nad uksteis-le silma ja tahteid wõttust leida oma küsimustele, mis keer-uid nende ajus. Kas on ästasaga wanaatu? Ei tühki wõtte-tust.

Maja rõdul on palju inimesi naha, näis nagu oiske suur askeldus seiles majas. Kkai tassis kandlojad, mis rüu-sid roheline loodusesse.-

Kaks punasulalist kaju istusid suurele ukki-ile ja kuulaid südansulatawaid hälli.

Aeglasemaks muutusid kandlobid ja ikka rohkem ja rohkem kiskusid punasulised end kügarasse kuul nelt wi-lmaks sindult häll tomp jai.

Wahid wari.

A. MIKKELSON.

U N I T A R I A

Uhinogus wõnnad, wainu wältsad pojad;



purustagem kitsapiirilised kojad,  
 kuhu olen kord wangi surutud  
 Jätken maha orjameelne päde,  
 mis ei anna meile õnne, küll wast iha  
 Tõstken kõrgusesse mähaw wabastuss hääde;  
 lühestagem koolva ilma liha.  
 Tõstakem ja murdkem tõkkes puruks;  
 ületagem kõrgusi kui pilvi.  
 Pingutagem jõude, sihkust, et see suruks  
 puruks meie üle kummitatud wõlwi.  
 Wõtkem kätte relvi, oigem õiglusele sõdur,  
 wõtkem lahingud, mis lüuaks tõe seest.  
 Häwitagem ühiskond, mis annu sõdur;  
 loogem uueks inimsugu, uueks wana seest.  
 Andkem inimestel' uued elumõtted,  
 uued sihid walerikka rägastiku seest.  
 Toogem walgus neile, keele silmil katted  
 ja kes käiwad üha pimeduses, õõs.  
 Rõudkem näljaseile leiba, warjutuile warju;  
 oigem wästimale abiks, wanaduse toeks.  
 Rahuldagem orbe hädaldavaid karju,  
 saagem neile wennaks, armastajaks õeks.  
 Ärge kohkugem, kui tagistuste sargust  
 sõlmutakse rasksi me wanaalikus tõõs.  
 Wõtkem kõiki neid - ja waremete harjust  
 hebbigi inimsööle walgus seni kestnud õõs.  
 Ühinegem, wennad! Ühiskond meilt wajak  
 lööki tugewat, mis uue ilma rajab  
 wendlusaate wägewusest õnnesära wõrsu.  
 Leheküla 1926.

## W Õ I T L U S .

Ma nägin wõitlust, wõitlust e. uiga - päewal alati  
 korduwat. See oli wõitlus-inimlapse ja saatuse wahel. Inimene,  
 surelik, ta oli püüdnud wõitelda saatusega, oli  
 igatsenud aadete poole, oli end esitlend iseseiswana kui  
 saatski. Ta oli wapustand saatuse majasteetlikku trooni,  
 tühistanud ta igiwana wõiteid.

Ent saatus, nähes oma autoriteeti häwినewat, kutsus  
 wõitlusele inimese, nõrge ja wäeti inimese.

Ja sääl nad näd seisawad: Siin - pingutusel wärisev,  
 energiline inimene, kes säeb oma relva matemaatilise tap-



Kuidas meie Bernhard oma kompaniiga  
1<sup>st</sup> maid vastu röttis.

susega vastase sihis. Tema vastu aga saatus, hoiab oma  
relva hooletult, kui tahaks ta kõike tehnikat ignoreerida,  
või oleks tal weid wareseid nirmutada waja.

+ + +

Kõiab kõrvulukustav raksatus ja sahvatab tuli... Siis  
möödub-minust, igawiku pikkune minut, ja laialivalguwast  
suitsust kostawad irooniline naer ja lõhkewa südame waln-  
hoiget.

Tragöödia on lõpul. Maas lamab inimene, otsides õle-  
kõrtki, et mitte uppuda oma südamest purskawasse werre. Ta  
näolt aga peegeldub weel elujõud, weel tahe wõidelda.

H.Ü. Fer.

## XII SONETT I sest "SONETI PÄRJAST".

24.VI.23.

Meil pole muud siin ilmas iial waja,  
kui armastada - näha, kalleim, õnne,  
ning elada - kord suigum' armus unne,  
kus paigaks saab meil' oma chit maja.

Nii elasime. Kurblik kõrbekaja  
mull' huikas midagi; Sa parem unne  
end suiguta kui Tema armukõnne!  
Ning Elu andis kurbusriikka-aja:

Ta põgenes kui petlik tahesina,  
ja loobus tõsilt, mis ise alustanud.  
Mind kunagi soe, armastaja Elu

nüüd helgib kangelt läbi uduwina...  
Nüüd nutan ma... Ta mind kord kallistanud...!  
Ma waatan taewa... Kõrged troonid... ilu!...

K. Sass.

## NII INIMESSED ARMASTAWAD.

15.V.25.

Jää jumalaga, walge plika,  
brünett mind ootab sääl.  
Sind armastan ma siiski ikka,

ent armsam tema hääl.

ä' kurwasta, mu walge neiu,  
et ootab mind brunett.  
Sust teen ma jälle uue leiu,  
kui maha jääb brunett.

--oOo--

Blond, tere taas, mu kallia plika,  
m'ust maha jäi brunett...  
Tast laulan armulaulu ikka -  
Sust kõneleb sonett.....

Nüüd teretan Sind, walge neiu,  
sest maha jäi see must,  
kel' pidin olema ma peiu -  
sull' töotan armastust!

K. Saks.

A R A L T K O I D A B . . .

3.V.25.

Kas näed, et pilwi taga päike loidab,  
öö warjurikas vist on kadund ju,  
on ärk'mas wabaduse walgus mu,  
sest ümbruses ju Hommik aralt koidab

ja kaduv kaste ohtralt õisi toidab.  
Oh t'õuse, Hommik, saatus-nimetu  
ning-juhi päewa, mis on lõpmatu:  
Mu saatus siis kõik raskused ju wõidab

ja noorel' priitsele annab suud.  
Oh Hommik, miks Sa koidad aralt nii?  
Saa valguseks ja too null' lunastust,

et mälestus ei kummardaks mu kuud.  
Wii ära kõik mu mälestused - vii!  
Ent ohkad-Sa - "See pole kerge just!..."

K. Saks.

## KIRJAD TUULELE.

## I. Tuulele.

Ma olen Sind jälle leidnud, Sina, kes Sa minust oma pehmete tiibadega mööda hõljutad. Ma tunnen jälle Sind mind ümbritsevat ja oma pehmete kätega mind paitavat, mu juukse salku, mu tõsist nägu ja mu väsinud keha. Sina, tuul, tulid mulle teadmatusest. Kutsud ja hüüad mind enesega, ja ma ei sauda su meelitustele vastu panna, vaid ruttan su järele sihis, kuhu kaod mu juurest. Suur on see võim, mis kutsub mind, vägew on su hää, mis äratand minus uinuwat. O, Tuul, peatu vähe, seisata mu läheduses ühe silmapilk. Lase mind korraks waadata su sügawatesse silmadesse, lase libliklennu hõljuda üle tärkawate kewadõite. Luba ka mind sinuna hiilida põssasse, kus häälitseb kewadkuningas - ööbik. Oh, kui imestust-äratawad on walged põhjades kewadööd, kui tunderikad tundmused, mis mulle sellest ilust... Sina, kes sa mu juure kannad magusat õite aroomi oliivrohelistest metsasalus ja suigutad hellalt õõneke linnu hõisked ning waigistad rahutut merepinda, mõista ka mind. Aga, ei! Sa ei taha seda. Sulle ei meeldi kurba ja muu. Sind ei piira pimedus ega säädu. Sinupäralt on walgus ja wabadus. Tule mu juure, tule, Sind igatsen!-

Sinuta on tühjus ning surmawaikus. Sinuta pole elu ei häälitust. O, Sa naera mu üle. Sa leiad mind lapsiku olewat, ning naeruwärsust mu inimsuses... Kas on Sul kaastundmusi? OH, ei!

Ja Sul on selleks ka täieline õigus. Mista mis kaastundmusi, kui sügisel langewad koltunud lehed, mis elanud oma ea? Mike tegewuseta waadata, kuis mässab ja möllab merepind... waat', kuis lainete lapsed ruttawad maadeldes su eel. Wägewalt ja rahutult mõnab ja kerkib su poole sügaw merepind ja laulab Sulle rewolutsioonilist hünni ajast, mil armunult kuulas ta waikselt su tasast häält, ajalt, mil paitasid su õrnad käed ta jahedaid põski.

O, need-ajad olid ilusad, olid armsad täis unistusi heli, täis õisi ning hõiskeid, täis igawest õnne.

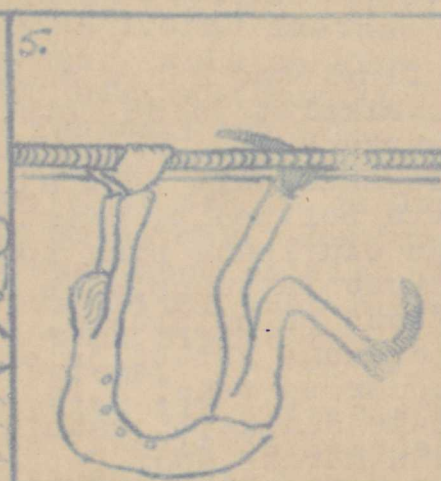
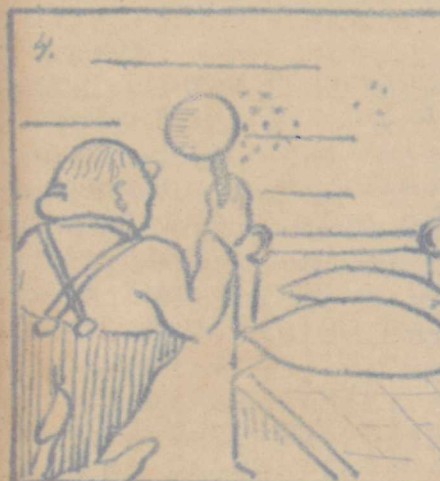
Tuul, Sa puhusid üheksikselt see üle. Sa raputasid unis tajat tema unemäest ja läksid ära, jättes talle waid tuska ja valu, see aeg oli surmatoov, mis häwitas hinge ja südamesse järel jättis sügawad jäljed.

Kuidas tänawu õpiti. —



Eesti rale kirjuteid tehes higistati ja unistati inspireerivast kääddest waimudest.

Enne matemaatika Tähe teostatati tunde võteid mõned imasja, et mõne imarahustawat võite ja mi mool võisakal võib see ei aitamust, siis suurem olla mi teisost pudelist ota. rava võisakal (!?).



Soodusteadusest harras tas mõni mees kodun- gi armetades wälja kirjude ja lütisate vanadusest.

Võimlemisel tägi Suusa rale võtte- ärberdist - mees imes rust sai iga wõtte- tust äratavaid re- laine tunda ja unisid kord- surmasõlmija nägi igaves võimist pilti.



tub täiskasvanud inimhing. Teda piirab pimedus ja tühjus. Piirid ja tõkked on ees. Kaetud õnneilma surevad tema rändavad mõttes ja jalge all haigutab sügavus, mis ähvardab teda neelata sellelt peatuspunktilt. Milline elu üllatus! Korruga ääretu iludus ja lai õitega külmatud õnnewäli ning igavene kewa ja helendav päike, ja siis piiratud, piiratud ja kokku surutud karmide ja kõwade raamide wahelise elu, mida rohkem ja tugewamini kokku-surutakse ja litsutakse, ikka pinewamale ja pinewamale tõmbuvad närwid ning ähwarduvad lõhkeda ning katkeda. Pimeduses kobad kätega abiotsiwalt ringi, abi hüüdes hääli kajab hääletult õudsesse õösse ja ei ole wastust, ei ole lootusi, ei ole õnne...

Sureb liha ja antakse meele tagasi, mis maalt saadud. Hing aga jääb järele, järele jääwad inimese unistused, mõtted ja teod, sest need ei ole mitte siit maailmast pärit. Need on saadud tundmatusest, need on antud abinõuks, millega ilustada elu, kus on igavene wõitlus olenas olemise eest. Iluga peab inimene katma selle inetuse, mis elus nii suurel määral esineb, iluduse ja hääga peab inimene katma inimwõre, mis walatud wõitluses elu eest, iluga peab inimene parandama haaku, mida lõõnud saatuse rinda. Unistama ja ennast petma peab inimene, siis on elus kergem. Tõtt ei tohi inimene iial tunda, sest see surmab tema. Wales ja igawes pettuses peab ta igawesti rändama. Iialgi ei tohi inimene püüda hää- ja kurjatundmise puusse, iialgi ei tohi ta maitseda elupuul wilja, sest saadus ja Jumala käsk keelawad seda. Anata, inimene, seda, mis pühendud pühaks, pea lugu keelust ja säädusest, sest need on sinu pärast antud, need on sinu elu paranduseks leitud hääd olewat. Ära tungi kaugemale tõtt otsima, ära taha õigust tunda, sest pilgul, mil es tuda tunned, pead sa surema.

Eks ole unistus peitepilt, eks ole see pettumus ja hetke unenägu? Eks paista ilusalt ja heledalt hommiku päike, wa ta kui heleda walgusega walab ta maa üle, kuid see on pettumus, pilwed kerkiwad maa küüru tagant ja nad katawad taewa, toonad enestega wiludust ja pimedust, ning wihmasadu ja wiludus on mitmeks päewaks.

Oodatakse tõuswat tuult, oodatakse wägewat tormi, sest tema peab jälle oma häwitusega korda looma. Tuul oma paisumisega peab pillutama pilwed ja kuiwatama pisardund maapinna. Tuul peab tagasi tooma soojuse ja ilusa aja. Päikesepaistelised ilmad, neid wajab loodus, kuidu ei walmi ega kaswa elu....





Statistika:

1925 a. vetti Eestisse  
sisse suhkrut 598 milj.  
marga vst.

Üks wäerwäerlasist  
tõendab: On mõnus  
joon-liköör siirupiga,  
ega's muidu poleks  
1925 a. nii palju ma-  
gusvat, nagu siiru-  
pit ja suhkrut sis-  
se vettud!"

Kunstmes-tööstur Mari (kui ta seda kuulnud oli):  
"Annaas Jumal enam sihkrusi tsirkusi, kes li-  
"ööri siirupiga hävitavad, siis hõnatakse varssi  
minu kunstmet' pütiga ja vapaga võtma hom-  
mikus silgu ja keeringa juure!"

Klati ei pääse puhuma tuul, tuul ei saa alati hõljuma igale poole. Sageasti piiravad tema käiku teewani tõusnud mägede ahelikud ja nende kõrgemad tipud. Need lõhestavad tuule rinda, nendad on kaljuse rinnaga; teewad temale haiget ja keelavad tege. Tuul on haige ja nutab. Tuul on kurb ja temal on valus... Sajab, ja lõpmata sajab mäekülgedel igawene niiskus, hõjub ja leotab maad, ning igatsusega oodatakse tuult, aga tuul ei tule, tuule i saa ilmuda. Tuul on haige ja nutab. Tuul on vaik ja kurb. Aga õnn, miks põgened sa eest, miks ei lase end püüda? Pea oma jooksu, sa igawene liuglew eluwei, pöörre ringi ja hällita tagasi tulnud teed omad hälliwad wood. Siin on ilus, siin on hääl, siin on armastus, siin on tuul, siin pöörreb ka õnn...

7. V. 26.

#### SPORDIMÄES KITS.

Kutsuti teda kitsse. Igatahes see ta pärisnimi polnud, ta on see kord juba poiste seas moodis, et lähendatakse nimesid, mis läti ette tulewad. Tal polnud küll päris kitssega mingit sarnasust, ehk kui oli, siis ainult see et ta, nagu kitski, hüppas ja jooksis. Ühe sõnaga - kits oli suur ja ordissees; ta ei jätnud walele ühtki awalikku ega mitteawalikku wõitlust, ehk ainult kui jättis, siis sel korral kui jalad wõi käed nii-ütelda wormis polnud. Oli teine ka' kena mees - ligi kaks meetrit pikk, päält näha nii laisk, et ei wiitai kõrwugi pääs kanda, aga kui oli waja joosta, hüppata - siis pidid wanad meistrid ikka kitssega arvestama; ont siin peab uuesti seda mainima, et see muutus sõndis kitssega ainult siis, kui seda nimelt waja oli, muidu oli kits ikka see laisim kogu spordialjal. Pääle sportlikeude saawutuste hiilgas ta ikka veel oma kirjanduslikeude teadmiste poolest. Ta ütles alati, et olis pea tervea linna raamatukogu läbi lugenud, kes nüüd seda teab, aga tõelasi on, et ta ikka palju oli lugenud, mille tõendusena ka see oli, et tal just nägemine nii "klaar" polnud ja, kui täpsemalt wadata waja oli, siis säadis ta suured luuraamidega prillid ninale - waidu ta neid ei kannud, pole ju kohane sportlasel prille kanda. Talweil, kui spordiwäli lumewaibaga kaetud, "rassib" kits

suures võimlusesaalis, veeretades ning pilkudes ümber-  
si nahkkeri. Luidugi on neid palju mitmesuguseid, küll  
väikseid, küll suuri. On ka vastavalt palju mängu, mis  
nendega mängitakse, küll talab mõnes mängus palli läbi  
raud rõnga visata, teises jälle üle võrgu lüüa, igas ühes  
lõi kits kaasa, figureerides ikka "kihvina". Oma iseloo-  
peolest oli ta lõbus pois, ta ei vihastanud kunagi  
ajalt. Kui ehk tuju vähe halvemaks läks, siis jutustas  
ta kas mõne lõbusa anektoodi, või viskas paar teravmeel-  
set lauset mõne poisi kohta - ja kohe pistis terve kump  
naerma, kuna kitsel ainult suu vähe muigele tõmbus, mis  
tähenaldas, et kitsel tuju korras on. Märkveerimise oli kit-  
sel vist küll tundmata, sest alati oli ta rahulik. Teised  
olid juba paar nädalat enne võistlust ärritatud nii et  
õõselgi silma kinnä ei saanud, kits selle vastu oli päris  
passiivne. Kena oli teda nii vähe terasemalt vaadelda, see  
tema juures leidus palju kummalist. Trakse ta üldse ei  
kannud, nende aset täitis riim, mis aga nii puketele oli  
tõmmatud, et päris imena näis, et püksid üleval seisis.  
Nad ka päris üleval ei seisnud, mõnikord langesid nad  
kaunis alla, mida poiste pooit taile meele tuletati hää-  
doga: "kits, pane kõht püksi!" Siis pani kits kõigesuu-  
rema rahuga mõlemad käed püksi taskudesse ja tõstis nad  
ühes pükstega üles - nästi kõrgele nii, et alt saabaste  
pruunid karwased saared nähtawale tulid. Seda toimetas ta  
päewas mitu korda, millest see ka tuli, et püksid kunagi  
päris maha ei kukkunud. Sõge oli tal kah päris imelik,  
musta-walget runta, suure sirmiga; ta keskel seisis suur  
must nõop, mis kui lunnamägi kaugale paistis. Sägise tule-  
kul oli ta kuskilt halli wihmamantli endale hankinud, mis  
andis poistele võimaluse teda kutuda: "Mees hallis sügi-  
mantlis!" Kits ei teinud aga asjagi naljadest, mis tema  
kohta käisid, ta hakanud ta selle pärast omaile trakse os-  
ma aga mit sõget muretsema; suurima rahuga liikus ta ikk  
endiselt, vähe jalgu taga vedades ja aeg-ajalt pükse ker-  
gitades; kus aga waja polnud, saäl nii-ütelda - magas  
püstijalu. Ta võistles päälinnas ja kodulinnas, wõitis  
igakord suure portsu diplomeid - lubas, kui juba neid n  
palju on, et kuhugi panna pole, toassinad nendega üle  
lüüa. Sellena on wa' kitse-poiss meile kõigile tuntud, ja  
jääb vist alati meele - nii rahulik, laisk ja korratu, ja  
- kui tarwis - siis kiire, täis wõidutahet ja energiat.



Küll wahest näen pisaraid neil silmis -  
ei tee, kas walus piinlewad nende hingad?

Mu elu on lilleda haaremis,  
sääli lahti lööwad silmete punagad  
neil küll pole veel pisaraid nupus  
ainult südamest saawatad nad.

Mu elu on lilleda haaremis,  
kus waatlen lõpmatut wõitlust,  
nad õitsewa ja närtawad nagu elu -  
nii meilgi on muret ja tõsidust.

Mu elu on lilleda haaremis,  
sääli õnneis on elada külli.  
Ainult salajast juttu saan kuulda siin,  
kui sinast taawast näen, mis on kui õlli.

Elli Sarri.

### PORTRETTID "WIDAWIKUST"

#### III.

#### "Meie Helene"

Kuna meie esimese ja teise portree wõtawisel oli  
tegemist "raskekaalu meestega" ja meie "Widawiku" kohta  
wõis kahtlus tekkida, et kas tema pole ehk mingi čempi-  
oonide wabritsemise koht, siia näitame koba õige, et ma  
on ka wahel peenemaid ja pikemaid inimesi nii umbes...  
redelitaolisi ikka kah olemas ning wõtame pikema otsin-  
gute lähema uurimise alla - meie Helene - "Ilusa Helene"

Ilus? kes teab kuidas? (Sellepärast panemegi klamb-  
ritesse) Aga wist küll igast otsast! Ise wõid arwata ja  
ka lillalada, ent mitte põhjuseta, oled ju nagu Pariisi  
džimmi moekunstnikkude kätetöö: pikk-peenike kui nää-  
põisipäraga, nappundrukuga, džimmiaga - ühe sõnaga nagu  
piit! Aga siiski kuulduwad ka wastupidised arwamised,  
nii et aru saada on raske.

Arwame, kui Pariis läheb hulluks, siis ei maksa  
veel sul, Meie Helene, end lambapäike, pardon...poi-  
sipäike teha, sest jurelawiline ei ole kunst, waid see  
ainult tõestab Darwini teooriat sinu seiwamata ja ke

sinu kohta.

Ka on imelik kunstijumalanna "Pallas-Widewik'u" retsept, mis käib ka "meie Helene" pihta. "Wõiksite paremini oodata, kuni teil juuksed iseenesest wälja kukuvad, aga ei maksaks poisipäaga rutata, sest ega poisipää - ei tee plikasid ilusamaks ega ilmsüütuks, samuti nagu No O-igagi põetud pää poisse ei kenasta.

"Ilus Helene", kui poiste näppimised liiga tülitawaks lähewad, ja ühes sellega tõstawad ka keha temperatuuri, mis wõibwat tema Gesundheiti pääle mõjuda, raputab jalgadega ja pääga, nii et silmad lähewad kirjaks ning müristab: "Käed ära!!! Äja mõeldes wist - muidu puren! Ta peab wahest sarnases hoes "Metskoomadele" ettelugemisi kombeõpetusest ja isegi progwetlikkus ei kohuta teda seda tegemast, sest kord ta käratas ühele "pühamehele": ".....te pole kombeid õppinud!" Kuid, taewas, kui jutt õn kombluse pääle kaldunud, siis saab ta ka ise kommete suhtes tubliste nudida, sest austrialased tõendawad, et "poisipää" on juutide ülesleidus (Oh Mooses, Mooses!) ning kõlblusele hädaohtlik ja m o r a a l i m a h a m a t t a." (!).

Ka lühikese andrukuga pole "meie Helenel" kuigipalju õnne olnud, sest seda juppi on kõik tähele pannud ja poisid on omad järeldused teinud: "pikad koiwad pimestawad silmi..." Ja, et meie poisid on kaunis nupuka d, siis kunagi, kord enne läinud jõule, tuldi ühisele otsusele: "meie Helenel" tuleb Geßenkiks paar küünart riidet osta, et ta saaks omi lühikesi andrukuid wahelänger teha külge-jatkamise teel."

Aga kajuka jäi see ilus kawatus ikkagi ainult kawatuseks: teate isegi - pakk suitsu, üks klakw - ja rahast.. pühi mokad puhtaks. Üldse üks kirmus asi - see teiste arwamine! Aga nüüd weel "meie Helene", moodi taga, kuna juba awalikult räägitakse, et "lühikene andruk" on proportsioonis naisterahwa kõlblusega, ja su kingigi ei jäeta rahule: üks saapapuhastaja (see kõige suurem naisterahwa saabaste ja - kes teab - wast ka süüamete tundja) iseloomustab kõrgete kontstega kingi kandwaid naisi, (kuhu wõib ka "meie Helene kuuluda) kui kergemeelseid, pirtsakaid ja seebinulli taolisi olewusi. Pole ime kui kahekoräne kananahk selga tuleb, pole ime kui "meie Helenel" nappandruku pikendamise hädaohu pärast ka süda pöörutama hakkab, sest on kuulda, et Kreeka diktaator Pangalos olewat omale oluwiiks wõtnud džimmi- andrukutega elu ja surma pääle mõtlema ja et

undrukute pikkus nüüd ainult millimeetritega mõõdetaw on, kääkiwat tema see ninasarwikute ninasarwik, undrukutele mitme tabli sentimeetri võrra (kui õudne!) riidet juure lisada. Mis hakkad sa siis weel, inimhing, pääle, kui undrukumõõtmisepalawik ka bestisse kord jõuab?

Oh häda! Kus on siis wabadus?!

Sellepärast ongi "meie Helene" nii murelik wiimasel ajal. ja kurblik silmapilgel, käib sagedamini wälja end luftitama. Aga olgu! Teie mure wtab ka meie silmad märjaks ja et meil südamed lähewad haledaks, siis lõpetame ühislauluga: "Las' pisarad woolawad ajana!"

-Y-

## W O O D .

Waatlen tammil. Wahused wood,  
wihaselt kohades käiwad kui hood;  
mängides wetepinnast alla waowad,  
ja sinna kui igawiku hauda kaowad.

Saält siis ülesse kerkides,  
kõue murinal karkides  
kiires käigus edasi läewad -  
paistma weel wahutükid jääwad.

Ja ikka uned wood käiwad,  
just kui wetewaimu laewad.  
Ikka kiirelt, kaugele tõttawad,  
mind siia üksi maha jätawad.

Wood, oh wõtke mind kanda ka!  
Ara siit kaugele ihkan ma,  
sinna, kus aated, kus luuleilm,  
kus ei näe mind tõsielu silm.

Wõogudes peituwad weetlewad wood...  
Tahaksin teiega sõuda, wood,  
heljuda teiega wahuriigis,  
raugeda teiega wabade liigis.

H.Ü. Ter.

## TAHAKSIN OLLA TUUL.

Tahaksin olla tuul, ta sihita tormab,  
ei hooli ta keelust, kel' püüd teda takistada,  
waid kiiresti edasi, kuigi ehk komistab,  
et häidata oma hinge, mis wõib ka leegitseda.

Tahaksin olla tuul, ta wõideldes tõttab  
ikka mäest üles, mäest alla ja edasi...  
Ja, ulub ja huikab, kiunub ja palub.  
Süda nii rahulik, et muret tal midagi.

Tahaksin olla tuul, ta igawust ei tunne  
ainult keerutab tantsu mändade ladwus,  
et tahtmata ennast lõbutsema sunni,  
kui liueldes liigub ta kaskede salus.

Tahaksin olla tuul, ta kirguliselt wilistab,  
et rõõmustada ennast ja õudsust luua,  
ta kallistab õisi, pillub ja wihkab,  
et lastele muret ja ärewust tuua.

Elli Sarri.

## LEMMIKUD.

Kannikesed ja meelespääd, olete mu lemmikud,  
teile waid elan...  
Ilussil päewil, mil mesilaste suminad,  
Ärge unustage mind!  
Hommikul koidu eel, kui n-erataste läbi pisarate,  
näen teid ühes.  
Lõhnawaid niitusid kui warakult külastate,  
kannan teid süles.  
Õhtul teid suigutawad lindude widinad,  
mis kui uimastus.



"Õõsel siis unistate päikese kiirist -  
see on mu unistus.  
Nommikul paike teid, habelikke äratab,  
mis mindki kosutab.  
Suudlustest palgeid hõõguma eratab -  
äe meeli joovastab.

Elli Sarri.

#### TOIMETUSE JÄRELSONA.

Käeolewa numbriga lõpeb "IDU" tänavune tegewus.  
Rõõmustawaks nähtuseks pidada kaastööde rohket andmist  
"Idu'le".

On püütud senist tööd analüüsida, kritiseerida  
"IDU" autorite ilmutusi, nende wõimisi. Nii on saadetud  
"IDU'le" arwustus seniste tööde kohta, mis küll  
kahjuks oma ühekülgsuse tõttu, ja selle pärast, et  
mõnede wäidete ümberlõkkamiseks käesolewas numbris  
ruumi ja aega pole, peab ta No III.wälja jääma, kuid  
tulewal tegewusaastal saab esimestes "IDU" numbrites  
awaldatud.-

"IDU" toimetus ütleb kõigile kaastöötlisile ja kaas-  
õpilasile, kes ajakirja sisustamast, kaunistamisest  
ja lewitamisest osa wõtsid, südamlukku tänu.

"IDU" loodab tulewikus veel arwurikkamat peret  
oma ümber näha. Kasutagu iga kaasõpilane suwewaheaga  
puhkuseks ja uue jõu ning rammu kogumiseks tulewase  
tõrrikka õppeaasta.wastu.

Mai 1926.a.

Toimetus.

